červotoč

Zavrtejte se do něj, zavrtá se do vás!

18

Téma čísla:
příroda

Základní škola Sedm/kráska, o.p.s. — Rožnov pod Radhoštěm — sedm/kraska.cz

JARNÍ SLAVNOST

Fotografie zachycuje jednu z netradičních sportovních disciplín, jež se objevily na letošní slavnosti.

Foto na titulní straně
Julie Dohnálková, 8. tř.
Fotografie použité v tomto čísle:
fotoarchiv Sedmikrásky.

SEZNAMTE SE...

s paní učitelkou Adélou Zedníčkovou

S dcerou Elinkou na molu přehrady Horní Bečva.

Já bych se chtěla zeptat, proč jste se rozhodla stát zrovna paní učitelkou.

Z několika důvodů. Líbilo se mi, co dělá moje maminka. Ona je psycholožka a pracovala s různými lidmi a s jejich příběhy. Zbytek mojí rodiny pracoval buď v divadle, nebo před kamerou. U nich se mi zas líbila jejich odvaha stoupnout si před dav lidí. A tak jsem přemýšlela, jak to dát dohromady, a vymyslela jsem, že budu učitelka. Každé dítě má přece jiný příběh, no a zároveň je to velká odvaha, stoupnout si před skupinu těch malých velkých lidí.

Na jaké škole jste studovala?

V Brně na Masarykově univerzitě přímo učitelství pro první stupeň a pak ještě sociální pedagogiku také v Brně.

Jaký předmět vás se třídou, kterou teď máte, nejvíc baví?

Čtení, rozhodně čtení. Já miluju dětské knížky a moje třetí třída, to jsou výborní čtenáři. Prošli jsme spolu několik velmi zajímavých příběhů.

Jaké pocity máte, když přemýšlíte nad tím, že příští rok budete mít prvňáčky?

Že to bude zase něco nového, že to budou nové děti, nové příběhy, nové zážitky, bude všecko odznova. Těším se!

Hrajete na hudební nástroj?

Hraju. Vždy jsem chtěla hrát na klarinet, ale když jsem přišla po přijímačkách do zušky, posadili mě za klavír a já jsem z toho byla strašně nešťastná. Po prvním roce jsem se u zkoušek rozplakala. „Proč pláčeš?“ ptali se mě. „Protože jsem chtěla hrát na klarinet a oni to asi popletli, protože mi nerozuměli, tak jsem skončila s klavírem!“ Potom jsem začala vodit svého mladšího bráchu na flétnu. Paní učitelka mi půjčovala svou flétnu, abych tam jen zbůhdarma neseděla. A ptala se mě: „Tys nechtěla hrát nikdy na žádný hudební nástroj?“ „Jó, chtěla, na klarinet,“ já na to. A ona mi to domluvila! Potom jsem si přidala saxofon, ale protože u dechových nástrojů se nedá ve škole zpívat, naučila jsem se ještě na ukulele.

Máte ještě nějaké koníčky?

Mám, už dlouho se věnuji sportovní gymnastice a stepu. Baví mě to. Jednak sama sportuji a tančím, ale kromě toho se těmto disciplínám věnuji i jako trenérka. Trénuji dívčí gymnastické družstvo v disciplíně teamgym a vedu kurz stepování. Vystupuji také v roli rozhodčí na závodech a soutěžích.

Chodíte ráda do přírody?

Chodím. Máme psa z útulku a s ním jsou ty procházky super. Za domem máme krásný les a kopce a z nich je báječný výhled na celý Rožnov.

A máte další oblíbená místa?

Když jsem žila v Brně, ještě než jsem se přestěhovala do Rožnova, bydleli jsme v Novém Lískovci. A nad Novým Lískovcem je taková část, říká se jí koniklecová, protože když je jaro, nahoře tam kvetou úplné koberce fialových konikleců. To je krásné místo na procházky!

Děkuji za rozhovor!

— otázky kladla Julie Mudrová, 8. tř. —

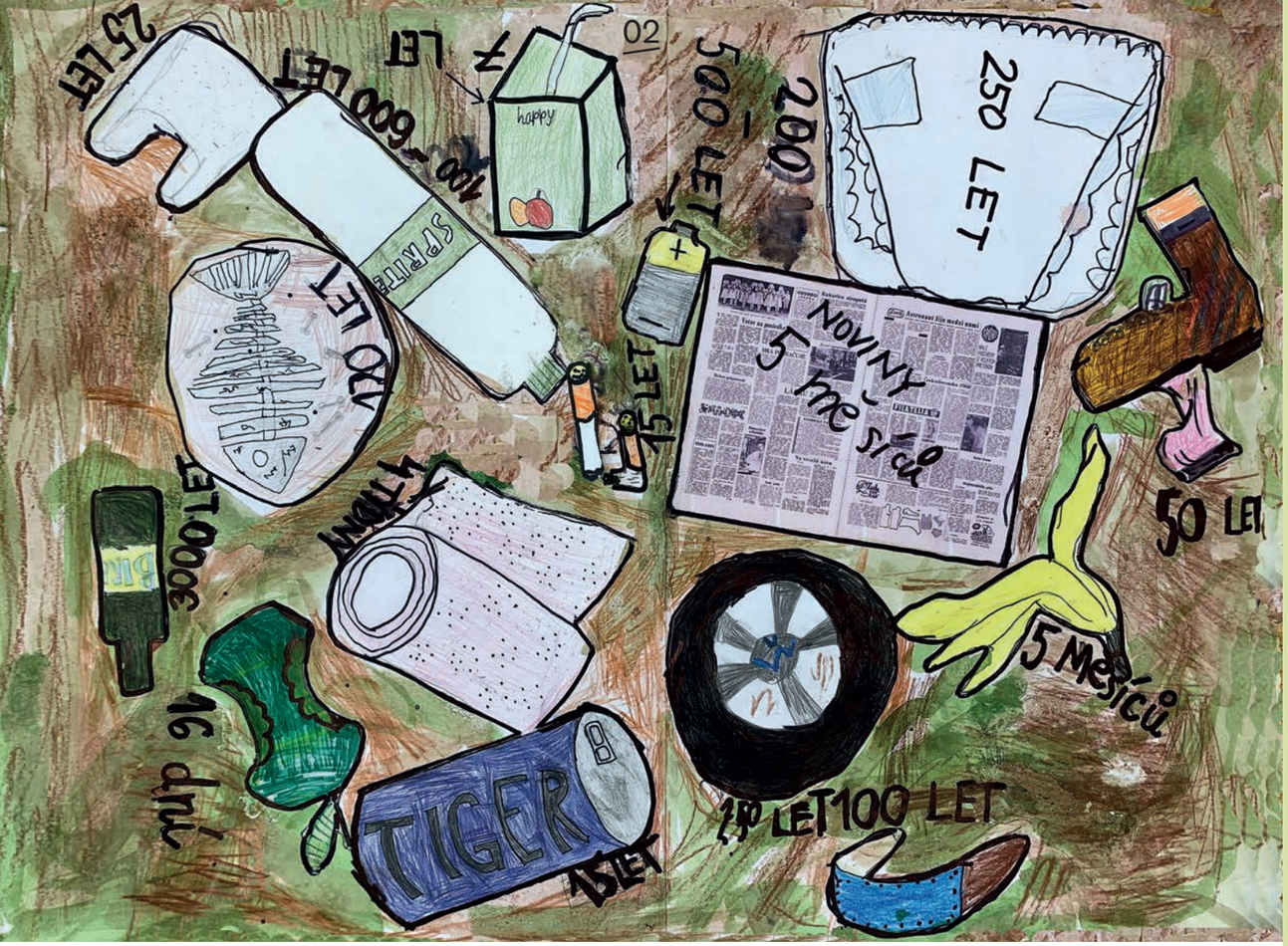

VÍTE, ŽE?

Je rychlý jako šnek

O tom, že šnek nepatří mezi nejrychlejší zvířata, všichni víme. Jeho sprint rychlostí 5 metrů za hodinu neroztrhá žádné rychlostní tabulky. Jak to ale vypadá s ostatními zvířaty?
Mezi suchozemskými savci pohybujícími se na souši patří na první místo gepard. Obecně však platí, že ve vzduchu nebo v moři jsou druhy, které se pohybují několikanásobně rychleji než on. Například takový sokol stěhovavý může podle odhadů dosáhnout při pádu až 560 kilometrů za hodinu a černý marlin (druh mečouna) byl zachycen, jak plave rychlostí 129 kilometrů za hodinu.
Na obrázku si můžete prohlédnout některá zvířata, která můžete potkat v lese.

— Vít, Tobiáš K., Václav, David, Jakub, Tobiáš V., 2. tř. —

Den Země oslavujeme 22. dubna

Den Země může být příležitostí zamyslet se nad dopadem lidské činnosti na naši planetu. Proto jsme se rozhodli, že se i my s naší třídou zapojíme do úklidu našeho města.

Vyrazili jsme tedy uklidit rožnovskou cyklostezku a její okolí. Mezi mostem u Eroplánu a golfovým hřištěm jsme našli i nějaké nečekané poklady.

Na obrázku pak najdete, jak dlouho se v přírodě rozkládají některé předměty a materiály.

— Mikuláš, Petr, Metoděj, Antonín, Teodor, Vít, 2. tř. —

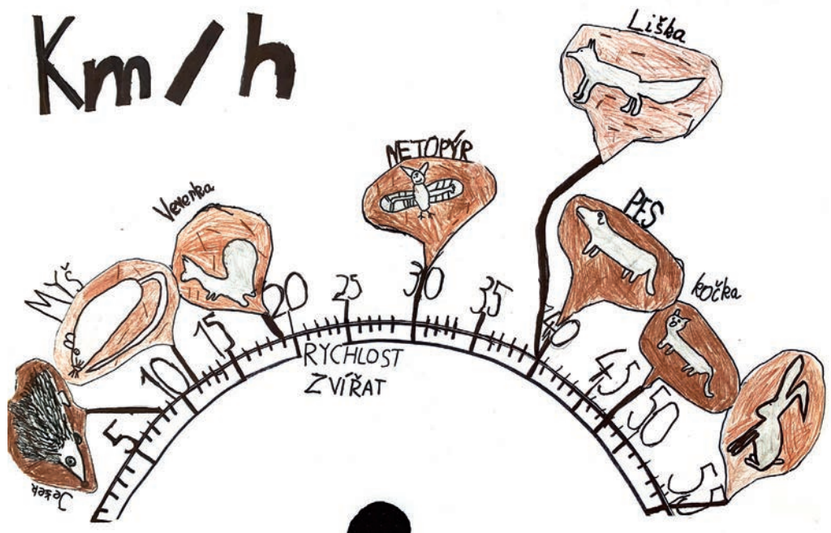

03

Arboretum Sedmikráska

Okolí naší školy je nezvykle bohaté na různé druhy stromů. Dovolte, abychom vám představili pestrou škálu dřevin v okolí školy Sedmikráska.

1. ořešák
2. hloh
3. akát
4. jírovce
5. jinan
6. jeřáby
7. vrbová stavba
8. javory
9. túje
10. břízy
11. líska
12. smrk
13. parčík: borovice, bříza, javor, jedle, dub, třešeň
14. Skalka: borovice, habr, smrk, líska, bříza, modřín, javor, jedle, buk, líska, bez
15. jabloně

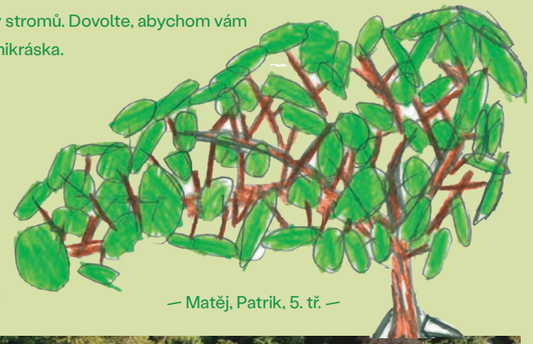

— Matěj, Patrik, 5. tř. —

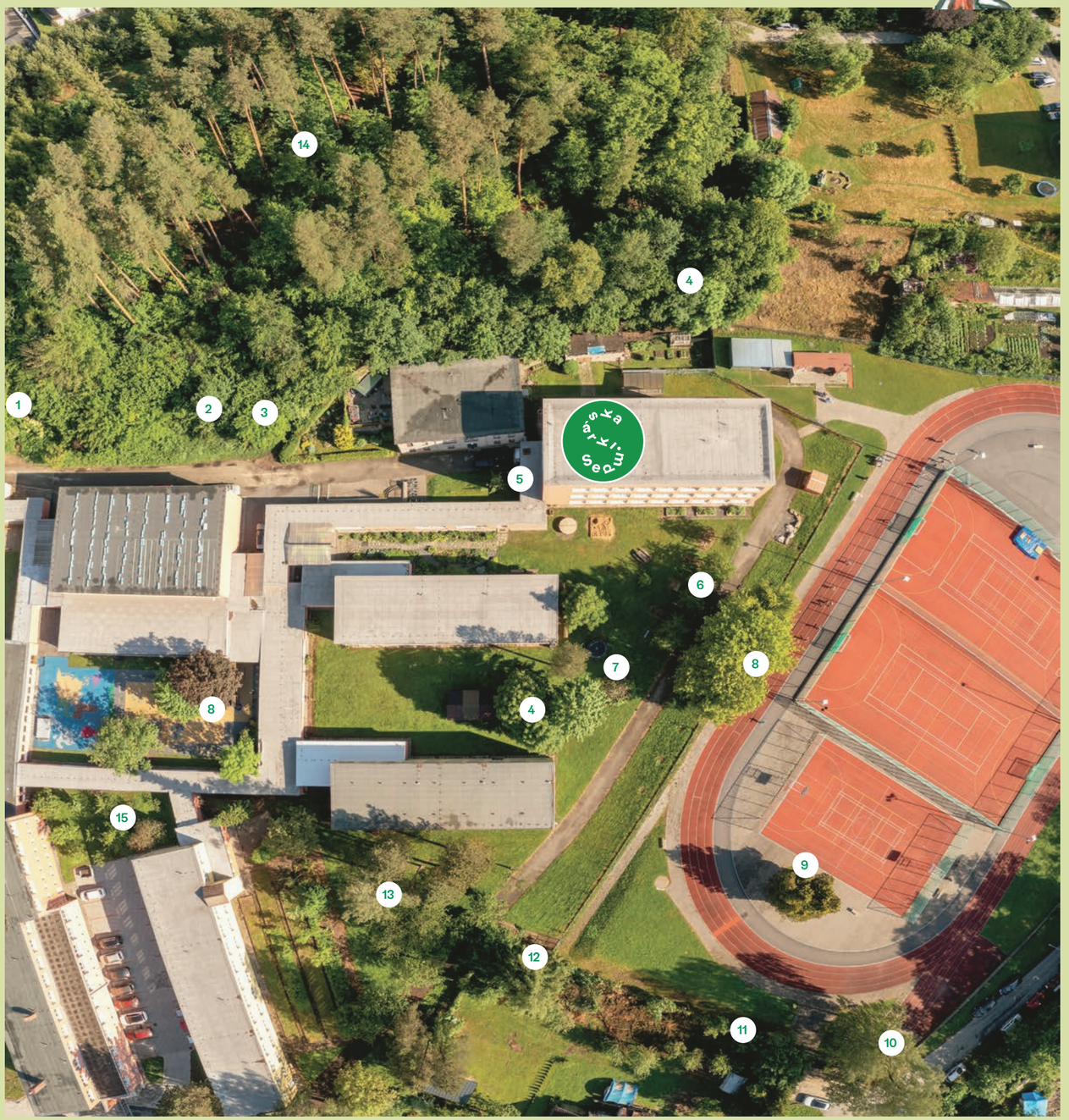

TERÉNNÍ/ EKOLOG/E

Moravský kras

Na jaře vyrazila skupina kluků a holek z šesté, sedmé a osmé třídy v doprovodu paní učitelky Gabriely Poláchové a pana učitele Daniela Stibora na čtyřdenní výpravu do Moravského krasu. V usedlosti zvané Kaprálův mlýn je čekal program terénní ekologie – zkoumání tamní zajímavé krajiny a života v ní.

Je ráno a já sedím v nočním vlaku. Ve Vídni bychom měli být kolem desáté, potom pojedeme vlakem do Brna a hned do Ochozu, kde už na mě nejspíš čekají kamarádky.

Cesta rychle uběhla a už jsem v Kaprálově mlýně. Ani jsem si nevybalila věci, a už jdu podle navigace s malou skupinou lidí za cílem poznat údolí Říčky. Výlet byl moc fajn, užili jsme si ho.

Na druhý den jsme si mohli vybrat, jakému tématu se máme věnovat. Témata byla tři: hydrologie, hydrobiologie a biologie. Já jsem si vybrala biologii. Naším cílem bylo zjistit, jaký je rozdíl mezi severním a jižním svahem. Pomocí různých přístrojů jsme měřili vlhkost, světlo, biodiverzitu, tlak a teplotu. To vše jsme dělali ve čtverci metr krát metr. Pracovala jsem ve skupině se dvěma sedmačkami. Potom jsme šli na oběd a po obědě jsme udělali prezentaci o tom, co jsme zjistili. Byla jsem hodně unavená. Po večeři jsme měli ještě dějepisnou přednášku. Bylo to supr.

Na druhý den jsme se šli nachystat na výlet po Moravském krasu. Byl to skvělý výlet. Jeli jsme autobusem a hodně jsme se zastavovali. Byli jsme na Rudickém propadání a i v jeskyni, kde to bylo skvělé. Museli jsme se protáhnout hóódně úzkými prostory. Další zastávkou byl lom. Mohli jsme zde najít geody. Geody jsou pěkné polodrahokamy. Unaveni jsme došli k autobusové zastávce. Vystoupili jsme dříve, abychom se podívali na kostel. Potom jsme konečně došli do Kaprálova mlýna. Pojedli jsme a pak jsme měli další přednášku. Pan Zajíček nám povídal o plazech. Donesl na ukázku i želvy a hada. Nejvíce mě zaujala dlouhokrčka australská, která vypadala hodně zvláštně. Nejspíš za to mohl její dlouhý krk. Po přenášce jsme šli na pokoj a brzy nato i do postele.

Ráno mě přepadl smutek, že už dnes odjíždíme. Ale netrval dlouho. Po snídani jsme se sešli, abychom si vybrali, co dnes budeme dělat. Byly dvě možnosti. Mohli jsme slaňovat skálu sedmnáct metrů vysokou nebo jít do jeskyně Netopýrka. Vybrala jsem si jeskyni. Jako doprovod s námi šly dvě Angličanky. Nějak jsme se s nimi domluvili. Oblékli jsme si obleky a vyrazili jsme. Chvíli jsme šli a pak jsme dorazili k jeskyni. Rozdělili jsme se na dvě skupiny. Naše šla první. Tahle jeskyně byla o hodně menší než ta předchozí. Ti odvážní z nás se mohli jít podívat až k podzemní vodě. Tam to bylo opravdu, opravdu malé. Když jsme se vrátili ven, zjistili jsme, že jsme úplně celí od bahna. Pak jsme se společně s paní učitelkou vydali směrem k mlýnu.

– Barbora Děcká, 6. tř. –

Ohlasy na pobyt v Moravském krasu se objevily v různých předmětech. V angličtině například měli žáci a žákyně za úkol vést ve skupinách o pobytu na Kaprálově mlýně rozhovor.

Where did you go and why?
Š + T: We went to Moravský kras to study nature.
How long did you stay in Moravský kras?
Š: From the 2nd of April to the 5th.
Where did you stay?
Š + T: We stayed in a scout environmental centre called Kaprálův mlýn.
How did you travel?
T: By bus.
How long did you travel?
Š: The trip took two hours and thirty minutes.
How good was the accommadation?
T: 7 out of 10
Š: 8 out of 10
Who did you travel with?
Š + T: Mr. Daniel Stibor and Mrs. Gabriela Poláchová and other two classes.
What was your favourite activity?
Š: Caving.
T: Me too.
Was the food good?
Š: Yes.
T: I think it was fine.
When was lights-out:
T: Lights-out was at 10 pm.
What did you eat fot breakfast on Friday?
Š: Cereals with milk.
T: Me too.

– ptal se Štěpán V., odpovídal Štěpán O. a Teodor, 7. tř. –

T: Hello, what were you doing on your trip to Moravský kras?
Lída: We were on an environmental trip. We discovered the natural environment around Kaprálův mlýn.
Táďa: Something else?
Lída: Yeah, main subject was global warming and not enough water in the environment, we did some experiments about it.
Táďa: Was it fun?
Lída: Yes, because I had a big group of friends there.
Táďa: What transport did you use?
Lída: We used a bus, on the way back we had a double-decker.
Táďa: Did you walk a lot?
Lída: We were on the one-day trip. It was something about 10 km long. Along the way, we stopped at interesting places like a cave or a museum with a lot of different types of sandstone. We also saw meanders of the river.
Táďa: That sounds good. I regret that I wasn't there.

– ptal se Tadeáš, odpovídala Ludmila, zapsal Matěj, 7. tř. –

O: Where did you stay?
K: The place is called Kaprálův mlýn and it is located in the Moravian Karst.

O: How did you get there?
S: We got there by a bus.
K: We travelled there by bus, and back.

O: How did the accommodation look like?
S: It was quite a big building, it had two floors. The interesting thing is that the whole place was eco-friendly and they used renewable energy.
K: The whole place and the room was nice. We shared the room with the girls from the 6th grade.

O: Was the food there good?
K: Yes, they cooked very well.

O: How did the surroundings of the place look like?
S: It was surrounded by a deep forest and other beautiful nature creations and features like caves and all sorts of stalactites.
K: The surrounding of the place was a landscape park (protected landscape area), so it has been preserved and had its natural beauty.

O: Did you see some interesting animals or plants?
K: Of course we did. We saw some bats in the caves and there were interesting plants all around.

O: Was your guide that showed you around nice?
K: Yes, his name was Honza and he was very nice to us.

O: Who did you go with?
S + K: We went with people from the 6th, 7th, and 8th grade and with two teachers.

O: How was the place you stayed at?
K: The whole accommodation looked nice. The rooms we stayed at were pretty good.

O: How long did you stay?
S +K: We stayed there from the 2nd April to the 5th.

– ptal se Otakar, odpovídaly Kristýna, Sára, 7. tř. –

Hmyz patří mezi nejrozšířenější živočišné skupiny na naší planetě. Žije všude okolo nás, v lese, ve městě a dokonce i u nás doma.

My jsme si vybrali jednoho z nejznámějších zástupců této skupiny – včelu medonosnou.

Včela je hmyz, který má velmi vysoce rozvinuté sociální vazby a komunikační schopnosti. Například při bodnutí jedné včely ucítí ostatní jedinci jedové feromony, které pro ně slouží jako signál k útoku. Některé zajímavosti jsme pak zaznamenali do našeho obrázku.

– Erica, Sára, Anna B., Markéta, Anna V., Thea, 2. tř. –

– ilustrace Sára Dostálová, 6. tř. –

– foto Monika Slováková, 8. tř. –

Vaříme s Kuchtli, Muchtli a Buchtli

LÍSTEK DO KNA

Podívejte se na zábavný tutoriál, jak připravit a ochutnat divoce rostoucí léčivky. Naše pokusy můžete směle zopakovat. Všechny použité rostliny v našem videu jsou vhodné k využití v kuchyni.

Pokud naše recepty pozměníte, nezaručujeme vám chutný výsledek! Vždy si raději ověřte, jestli jsou vaše ingredience jedlé a nejedovaté.

Přejeme dobrou zábavu a příjemnou chuť!

— Tereza, Julie, Michaela, 8. tř. —

Co má les a kapesník? Společného přece: „Smrk!"

Víte, proč hlemýžď nemá mobil? Přece protože je pořád doma.

VT/PY

— připravila Monika Slováková, 8. tř. —

BYSTŘ/ OČ/

Kolik zvířat našlo v pralese svůj domov?

41 = 1 tygr +1 medvěd + 1 gekon + 2 krokodýli + 2 ryby + 4 želvy + 8 hadů + 7 motýlů + 10 papoušků a 5 vajíček před vyklubáním.

— nahrál Ondřej Vaněk —

RECEPT

Mechový dort

Na korpus:
250 g čerstvého baby špenátu
300 g hladké mouky
150 g cukru krupice
180 ml oleje
3 vajíčka
1 prášek do pečiva
kůra z jednoho citronu a šťáva podle chuti

Na krém:
500 g mascarpone
400 g smetany ke šlehání
130 g moučkového cukru
citronová šťáva podle chuti

Rozehřejeme troubu na 170 °C. Rozmixujeme špenát s polovinou oleje. V jiné míse vyšleháme vajíčka s cukrem, dokud nevznikne nadýchaná směs. Do směsi přidáme zbytek oleje, rozmixovaný špenát, citronovou kůru a šťávu a zašleháme. Postupně přidáme mouku s práškem do pečiva a vymícháme těsto. Vymažeme a vysypeme si dortovou formu, do které pak nalijeme těsto a dáme péct na zhruba 40-50 minut. Až povrch korpusu začne zlátnout, zkusíme do něho píchnout špejlí, a pokud na špejli nezůstane syrové těsto, je korpus hotový. Pozor, neotevírejte troubu alespoň 10 minut poté, co tam korpus dáte, mohl by spadnout!

Než korpus vychladne, připravíme si krém. V míse si smícháme cukr s mascarpone, přidáme vyšlehanou smetanu a lehce vyšleháme. Dochutíme citronovou šťávou.

Horní část korpusu seřízneme a rozdrobíme na mech. Korpus potřeme krémem. Na závěr dort ozdobíme piškotovým mechem a ovocem dle svého vkusu a chuti.

P. S. Nesněžte si ovoce dřív, než ho stačíte dát na dort.
– Kristýna, Ludmila, Ellen, Sára, Vendula, 7. tř. –

O MRAVENC/CH

KRÁLOVNY
Oplozené samičky, které se zbavily křídel, mají jedinou povinnost - klást vajíčka. Dělnice jim nosí potravu a krmí je, odebírají nakladená vajíčka a dál se o ně starají. Mraveniště mohou být dvou typů - v některých je jen jedna královna, taková hnízda bývají menší a doba jejich trvání je omezena životem královny. Častější jsou hnízda, v nichž žije mnoho královen, často až několik set. Tato mraveniště jsou dlouhověká, protože staré umírající královny jsou průběžně nahrazovány novými.

VAJÍČKA
Odebraná vajíčka dělnice – chůvy – odnášejí do zvláštních komůrek, kde je olizují, aby vajíčka měla správnou vlhkost, čistí je, aby nezplesnivěla, a slepují do balíčků. Z vajíček se brzy líhnou bezmocné beznohé larvy.

LARVY
Chůvy larvy čistí a podle potřeby je přenášejí. Krmí je převážně šťávou z volátka, z těchto larev se později vylíhnou další dělnice. Některé larvy ale dostávají zvláštní sekret vylučovaný žlázkami v ústech dělnic, z nich se vylíhnou okřídlené samičky a samečkové.

KUKLY
Vykrmené larvy si kolem sebe upředou hedvábný kokon a v něm se zakuklí. Kokony budoucích samiček a samečků bývají větší než kokony dělnic. Kukly v kokonech dělnice přenášejí tam, kde je potřebná teplota pro jejich další vývoj.

DĚLNICE
Jsou to v podstatě samičky, u kterých se nevyvinuly pohlavní orgány. Je jich v mraveništi nejvíc a mají nejrůznější úkoly. Chůvy se starají o vajíčka, larvy a kukly, jiné dělnice pečují o královnu. Další dělnice jsou stavitelé a údržbáři, udržují a čistí chodby v mraveništi. Zásobovačky vyrážejí do terénu za potravou, často až do vzdálenosti sto metrů od mraveniště. Loví nejrůznější hmyz a jeho larvy nebo vyhledávají sladkou šťávu, kterou přinášejí ve volátku. Část dělnic je vybavena zvětšenými kusadly – tito vojáci mají za úkol střežit vchody do mraveniště a bránit je před vetřelci.

PASTEVCI MŠIC
Sladká šťáva tvoří značnou část potravy mravenců. Získávají ji jednak z rostlin a sladkých plodů, ale také ze mšic a červců, které ji vylučují v podobě medovice. Za tímto účelem vznikla mezi mravenci a mšicemi určitá spolupráce, mravenci se starají o skupiny mšic, chrání je před nepřáteli, přenášejí na místa nejlepší pastvy, na zimu nebo za nepříznivého počasí je ukrývají do zvláštních komůrek v mraveništi. Mšice se jim za to odvděčují produkcí zmíněné medovice.

NEVĚSTY A ŽENICHOVÉ
Z části larev krmených zvlášť se líhnou okřídlení mravenci – nevěsty a ženichové. Ti na jaře vyletují z mraveniště, rojí se. Vysoko ve vzduchu se páří. Po spáření samečkové zahynou, samičky si odlomí křídla, která již nikdy nebudou potřebovat, a mohou začít klást vajíčka. Některé samičky se vracejí zpět do rodného mraveniště, kde se připojí k již kladoucím královnám. Ne vždy se jim to ale podaří, přijato jich bývá jen pár. Jiné královny zakládají své vlastní hnízdo, což je pro ně zpočátku obtížné – musí si samy nejprve vychovat první dělnice, které by se o ně staraly a budovaly mraveniště.

Mraveniště, to si pište!

Mravenci jsou nesmírně silní, unesou až 20x těžší břemeno než sami váží, dospělý člověk by tak musel unést 1400 kg, což je přibližně váha osobního automobilu.

Mravenci mají nejdelší život v podobě dospělého hmyzu, mravenčí královny se dožívají 18–29 let, dělnice 7–8 let.

Mravenec toho za den mnoho naběhá, aby se mu člověk vyrovnal, musel by uběhnout na každých mravenčích sto metrů 34 kilometrů.

Všech šest druhů lesních mravenců je u nás chráněno zákonem.

1. Královna klade vajíčka.
2. Chůvy vajíčka odebírají, přenáší a olizují.
3. Vlhká vajíčka chůvy slepují do balíčků.
4. Z vajíček se líhnou slepé a beznohé larvy.
5. Chůvy larvy olizují, krmí je a přenášejí, aby jim bylo tak akorát teplo a aby nevyschly.
6. Larvy si z vlastních slin upředou hedvábný kokon (spacáček) a zakuklí se.
7. Chůvy přenášejí kukly na sluníčko.
8. Chůvy pomáhají mladým dospělcům vylézt z kokonu, krmí je a čistí.
9. Rojení ženichů a nevěst.

A

Úkol

Přečti si text o mravencích (tato a předchozí strana). Očísluj komůrky podle vývoje mravence od vajíčka po dospělce (1 až 9).

B

Úkol

Vytvoř cestu mraveništěm. Pastelkou spoj komůrky vývojových stádií ve správném pořadí.

C

Úkol

Vybarvi lesní mravence podle skutečnosti.

nadzemní část →

← podzemní část (měří až 2 metry)

– připravili osmáci –

FOTO

Příroda je krásná a my jsme její součástí. A neustále se proměňuje, jiná je na jaře, jiná na podzim a úplně jiná v zimě. To příroda odpočívá, aby se zase na jaře vše zazelenalo a ožilo.

Když toto všechno vidíme a vnímáme, uvědomíme si, že přírodu musíme chránit a pečovat o ni. A ve své prostosti je to také vděčný a věčný „parťák“ fotografů a fotografek z našeho kroužku na Sedmikrásce.

1
Broušek
— Julie Dohnálková, 8. tř. —

Svinky jsou suchozemští korýši, a ne hmyz. Jejich blízkými příbuznými jsou spíše krevety a humři než brouci. Jsou aktivní v noci, přes den se schovávají ve skulinách nebo na temných a vlhkých místech. Dýchají žábrami, přes které přijímají kyslík z vody.

2
Velká nádhera
— Tereza Pšenicová, 8. tř. —

Smetánky, pampelišky mají mnoho druhů a jsou krásné ve všech podobách.

3
Bubliny
— Sára Posadová, 7. tř. —

Potůček bublá. Voda je život.

4
Jaro
— Markéta Bártková, 7. tř. —

Sasanka hajní je jedovatá chráněná rostlina a je krásná. Na snímku je takové přírodní zátiší.

5
Ruce
— Julie Dohnálková, 8. tř. —

Jsme součástí přírody, tak proto.

RŮŽE ŠÍPKOVÁ
– rostlina, která pravděpodobně dala název našemu městu (původní název Rosenau = Růžový palouk)

Růže šípková je planě rostoucí keř, rozkvétá začátkem června. Dorůstá výšky 1–3 m. Větvičky jsou opatřeny zahnutými trny. Plody (šípky) obsahují vysoké množství vitamínu C, pravidelné pití šípkového čaje zvyšuje odolnost těla proti nachlazení a chřipce.
Recept na šípkový čaj: Šípky sbíráme v září nebo říjnu, neměly by být přemrzlé, přezrálé. Sušíme je v sušičce na 40 stupňů Celsia. Čaj připravujeme luhováním za studena. Deset sušených rozdrcených šípků použijeme na čtvrt litru vody, necháme luhovat přes noc nebo až 24 hodin. Druhý den před vypitím ho lehce přihřejeme, scedíme přes plátýnko a je to. Čaj jde připravit i z šípků čerstvých.
Šípková marmeláda: Šípky omyjeme, nasypeme do hrnce a zalijeme vodou, ale jen takovým množstvím, aby je bylo možné rozvařit. Rozmixujeme je tyčovým mixérem a přepasírujeme přes sítko. Přepasírovanou hmotu zahřejeme s cukrem. Na čtyři odměrky šípkového protlaku dáme jednu odměrku cukru. Mícháme, na chladném talířku uděláme vařečkou pár kapek marmelády a za chvilku zkontrolujeme, zda tuhne. Ještě horkou marmeládu plníme do čistých sklenic, uzavřeme a otočíme víkem dolů.

— Vít, Vojta, Ondřej, Jitka, 5. tř. —

BOBR EVROPSKÝ
– živočich, stopy jehož zubů najdeme už i v rožnovském parku

Je to náš největší hlodavec. Bez ocasu je dospělec dlouhý 80–100 cm a váží 11–30 kg. Má hustou srst a plochý ocas, který mu slouží jako kormidlo. Bobr má dvacet zubů, má je oranžové, protože jejich sklovina obsahuje železo. Je to noční živočich, živí se kůrou stromů, trávou a vodními rostlinami. Pod vodou vydrží až dvacet minut. Bydlí v „hradech“, které si staví z větví. Bobr je chráněný, ale neoblíbený živočich, protože narušuje protipovodňové hráze, ucpává koryta a likviduje dřeviny. Pomáhá tím, že staví hráze, které zadržují vodu. Dožívá se přibližně dvaceti až třiceti let. V současné době se v České republice nachází šest tisíc jedinců.

— Filip, Martin, Kryštof, 5. tř. —

SEDMIKRÁSKA
– rostlina, která dala naší škole jméno

Latinsky bellis perennis, anglicky daisy, lidové názvy chudobka, husí kvítko, hladověnka, zapomněnka. Léčivá bylina, sbírá se květ a list. Léčí sníženou imunitu, dej si ji, když jsi po nemoci nebo když na tebe něco leze. Posiluje kůži, vlasy a nehty. Účinky jsou velice jemné, a proto je vhodná i pro děti. Je dobrá na kašel, zánět a hojí rány. Když máš vyrážku nebo ekzém, můžeš si ji přidat do koupele. Sedmikráska je jednou z nejlíbeznějších bylinek, možná i proto, že má na pleť i zdraví tak blahodárné účinky. Kvete skoro pořád, na jaře je léčivá nejvíce. Čerstvé květy jsou jedlé – přidávají se do salátů, polévek nebo na chleba s máslem.

— Jana, Beata, 5. tř. —

KACHNA DIVOKÁ
– kačenky v okolí mostu u knihovny jsou už dlouhá léta lákadlem pro malé i velké

Kachna dorůstá délky 50–60 cm, váží okolo 690–1300 gramů, létá rychlostí 65 km/h. Kachna je hnědá, aby se maskovala před predátory. Kačer je pestřejší, má zelený krk a hlavu, aby kachnu zaujal. Peří má nepromokavé, maže si jej tukem ze žlázy, kterou má na zadečku. Dříve kachny odlétaly do teplejších krajin, protože zde všechno zamrzlo. V současnosti, kdy jsou zimy mírnější, rožnovské kachny zůstávají a zdržují se na místě s dostatkem potravy.
Známým jevem je imprinting (vtištění) vylíhlých kachňat, která si během prvního dne života vtiskávají do mozku podobu a chování svých rodičů. Když je místo nich přítomen například člověk nebo slepice, chodí mládata neustále za nimi a dávají jim přednost před ostatními kachnami.
Čím krmit kachny? Nejlépe různými druhy obilovin (oves, žito, pšenice). Pochutnají si i na bramborách, řepě, odřezcích zeleniny, rozmražené kukuřici a hrášku. Kachnám nedávejte mnoho pečiva, protože narušuje vývoj a hrozí podvýživa.

— Amálie, Marie, Magdalena, 5. tř. —

Vybrali jsme několik rostlin a živočichů, kteří mají bližší vztah k našemu městu.

VOLAVKA POPELAVÁ
– vodní pták, kterého můžeme často spatřit postávat v Bečvě nebo letět nad našimi hlavami

Volavka popelavá hnízdí vysoko na stromech. Měří 90–98 cm, rozpětí křídel má 175–195 cm. Brodí se v Bečvě, pohybuje se pomalu, bez hnutí čeká na rybu. Má esovitě prohnutý krk, který jí umožňuje prudké vymrštění svého ostrého zobáku. Uloví ryby dlouhé 10–25 cm, kterých spotřebuje denně až půl kila. Občas se živí i malými ptáky. Volavka má hluboký hlas, váží až dvě kila, snese 4–5 vajec, létá rychlostí 43 km/h. Oba rodiče pečují o mláďata, která zůstávají v hnízdě téměř dva měsíce.

— Valerie, Ester, Rozálie, 5. tř. —

Příroda Rožnova

BYSTŘÍ ROZUM

Úkol

Doveď vodu květině. Pomoz mouše utéct před masožravkou.

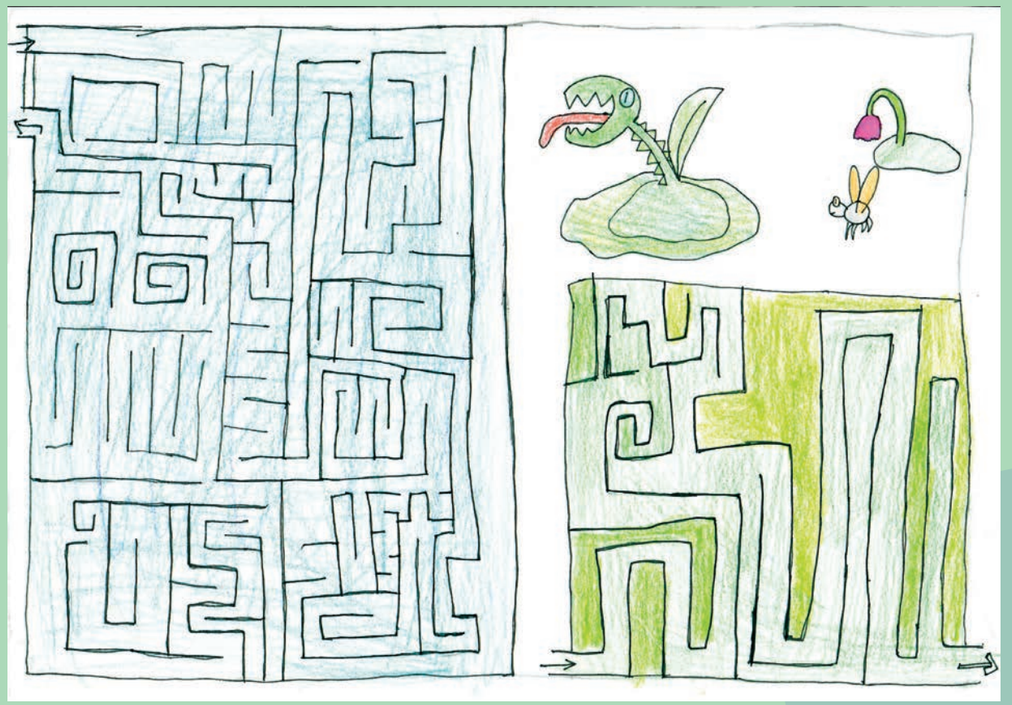

— Julie a Josef Mudrovi, 8. a 5. tř. —

1. SOL

2. MAR

3. NIEVE

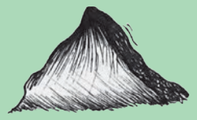

4. MONTAÑA

5. CABALLO

6. PALMA

7. MANZANA

8. PERA

9. PLANTA

Polévka z písmenek
Sopa de letras

Osmisměrka

P	L	A	N	T	A	E	F
O	J	C	S	F	A	K	A
K	M	A	N	Z	A	N	A
S	A	B	V	V	Y	T	E
U	M	A	R	P	X	V	X
P	A	L	M	A	E	X	C
S	O	L	O	I	V	R	J
C	M	O	N	T	A	Ñ	A

— připravili sedmáci —

NA KUK PO SVĚTĚ

Amazonský prales

Oblast And okolo Peru

Vítejte na cestě po světě. Dneska se podíváme do největšího deštného pralesa, který se stal domovem mnoha rostlin se zvířecími a bájnými jmény.

Prales vypadá na první pohled neobydleně, ale stále tam sídlí původní obyvatelé, a to indiáni. Žili tam v souladu s přírodou až do doby, než přišel bílý člověk a začal je vytlačovat do rezervací.

V pralesech se skrývá mnoho rostlin a část z nich má léčivé účinky, například dračí krev nebo kočičí dráp.

Ach jo, už nám končí náš drahocenný čas, mějte se hezky a příště na viděnou.

Úkol – vybarvi indiána.

Croton Lechleri
-Neboli dračí krev, protože míza má barvu krve a Semínka mají tvar malých dráčků.
- Jeho mízu indiáni již dávno používali k hojení ran.
- Jeho míza pomáhá proti průjmům.

Vilcacora – řemdyhák plstnatý neboli kočičí dráp
-Jméno kočičí dráp má podle zahnutých trnů.
- Je to popínavá rostlina.
-Využívá se na podporu imunity a také na klouby.

La pacho - strom bohů
-Přezdívka od indiánů znamená „Mít moc a sílu".
-Dožívá se dlouhého věku.
-A vaří se z něj čaj.

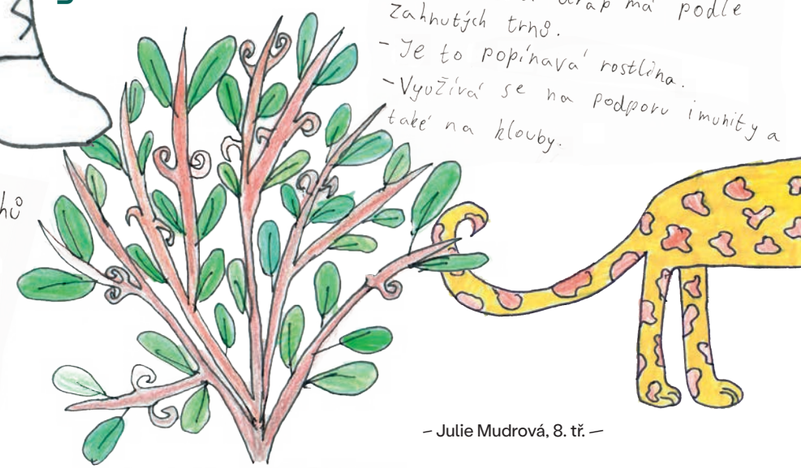

– Julie Mudrová, 8. tř. –

CO SE DĚJE V HOD/NÁCH… …5. TŘ/DY

Provedli jsme pokus, do kterého se zapojily celé naše rodiny. Sledovali jsme, kolik vody proteče našimi domácnostmi. Po dobu jednoho týdne jsme poctivě zaznamenávali všechna praní, sprchování, splachování WC, mytí nádobí, koupání, vaření… Za každou činnost jsme dělali čárky a nakonec jsme své sledování vyhodnotili. Dospěli jsme k číslům, kolik pitné vody spotřeboval jeden člen domácnosti za jeden den, a z těchto hodnot jsme vypočítali aritmetický průměr celé třídy.

Počet sledovaných domácností: **16**
Průměrná spotřeba vody na 1 osobu za den: **79** litrů

Na co vodu používáme nejvíce?

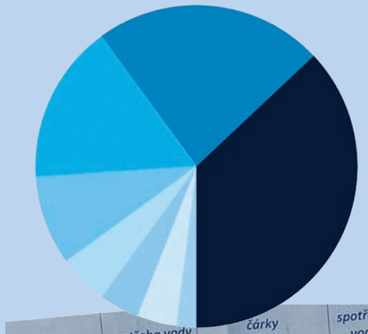

- **37 %** osobní hygiena, koupání
- **23 %** WC
- **16 %** praní
- **9 %** příprava jídla, mytí nádobí
- **5 %** mytí rukou
- **4 %** zalévání
- **4 %** ostatní
- **2 %** pití

Páťácký výzkum spotřeby vody

Co říkají statistiky?
Náš výsledek jsme také porovnali s údaji Českého statistického úřadu, které uvádí, kolik vody spotřebujeme v naší republice a v jednotlivých krajích:
Obyvatelé Česka v roce 2023 denně spotřebovali v domácnostech průměrně 89,4 litrů vody. Celková spotřeba vody na obyvatele včetně průmyslové výroby činila 130 litrů/osobu/den.

Spotřeba vody v krajích ČR:
Nejvíce vody spotřebovali obyvatelé Prahy (111 litrů) a Jihomoravského kraje (92 litrů), nejnižší potřeba vody náleží krajům Pardubickému (79 litrů) a Zlínskému (77 litrů).

Spotřeba vody v Evropě:
Česká republika se řadí mezi země s nejnižší spotřebou vody v Evropě. Lépe jsou na tom Slovensko (79 litrů) a Estonsko (88 litrů). Naopak nejméně s vodou šetří Velká Británie (343 litrů), Španělsko (265 litrů), Italové spotřebovali 220 litrů vody denně.

Spotřeba vody ve světě:
Spotřeba pitné vody se v různých oblastech světa výrazně liší. Největšími spotřebiteli jsou Spojené arabské emiráty (550 litrů), a to navzdory tomu, že je to stát v poušti a získávání vody je tam velmi drahé, dále USA, Austrálie a Japonsko (všechny 300 litrů). Nejvíce naopak šetří státy Afriky, ve kterých neexistuje vodovod a obyvatelé pro vodu denně chodí s nádobami ke zdroji i několik kilometrů. Jejich spotřeba je malá – 10 litrů za den, zužitkují doslova každou kapku.

Co jsme zjistili
- Zjistili jsme, při jakých činnostech a v jakém množství doma spotřebováváme vodu.
- Splnil se náš předpoklad, že nejvíce vody využíváme na hygienu, tedy mytí, koupání a sprchování.
- Zaujalo nás, že jen malá část z tohoto množství (5 litrů) je určená k našemu přežití, tedy k pití a jídlu.
- Porovnáním jsme zjistili, že průměrná spotřeba naší třídy je nižší než celostátní průměr a nepatrně vyšší, než činí průměr ve Zlínském kraji.

Potěšilo nás, že Češi patří mezi nejúspornější národy v Evropě.

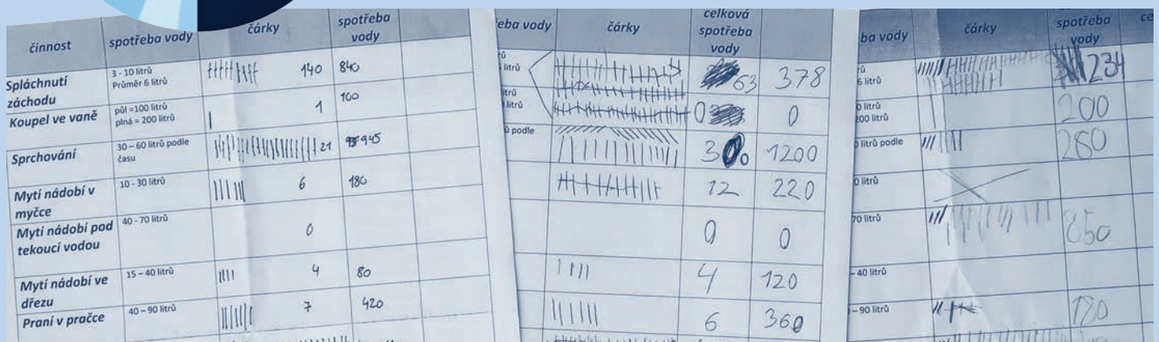

činnost	spotřeba vody	čárky	spotřeba vody
Spláchnutí záchodu	3 - 10 litrů Průměr 6 litrů	140	840
Koupel ve vaně	půl =100 litrů plná = 200 litrů	1	100
Sprchování	30 – 60 litrů podle času	21	945
Mytí nádobí v myčce	10 - 30 litrů	6	180
Mytí nádobí pod tekoucí vodou	40 - 70 litrů	0	
Mytí nádobí ve dřezu	15 – 40 litrů	4	80
Praní v pračce	40 – 90 litrů	7	420

čárky	celková spotřeba vody	
63	378	
0	0	
30	1200	
12	220	
0	0	
4	120	
6	360	

čárky	spotřeba vody
234	
	200
	280
	650
	180

— připravili páťáci —

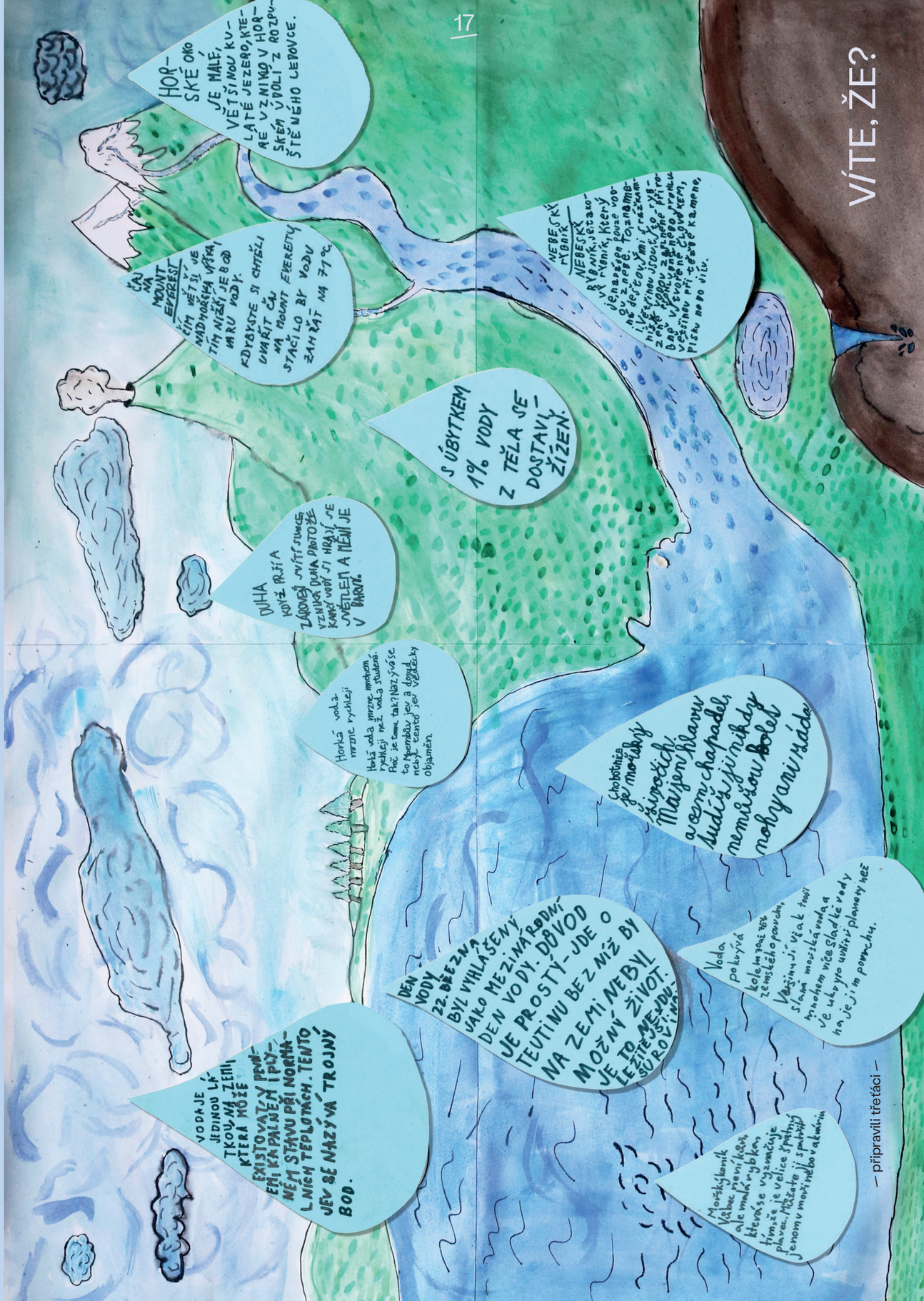

— připravili třeťáci —

BYLA NAŠÍ ŽÁKYNÍ

Rozhovor s Annou Štefánik Sobotkovou

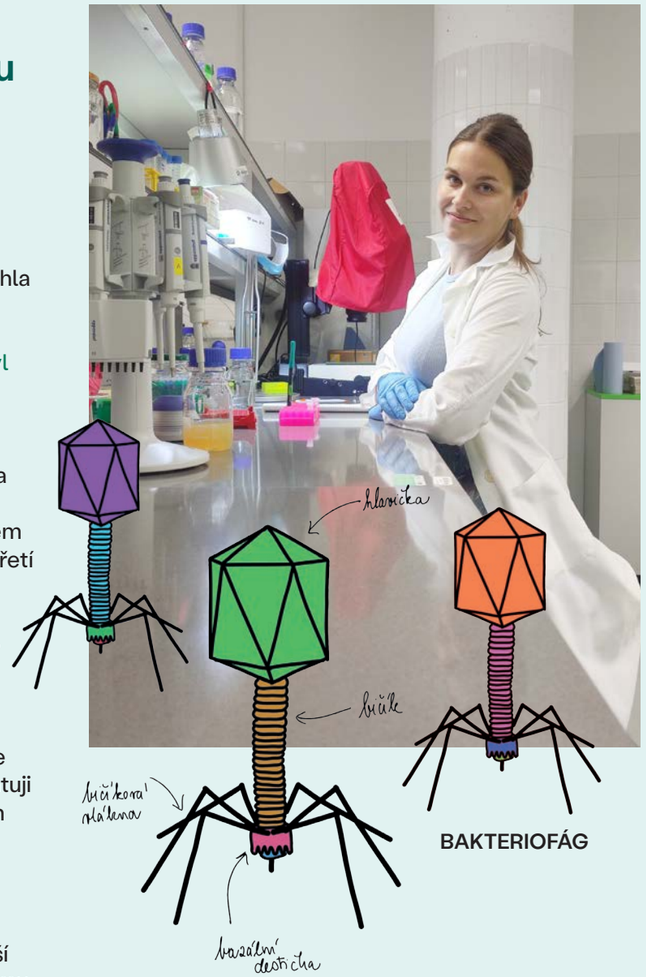

Annie, byla Sedmikráska dobrým vstupem do vzdělání?

Sedmikráska byla přátelským místem se skvělými kantory. Lepší start do vzdělávání jsem si ani nemohla přát.

Ty jsi nebyla v Sedmikrásce od první třídy – jaký byl tvůj nástup?

Do první třídy jsem nastoupila na jinou školu, ale nevyhovovali mi spolužáci a asi ani atmosféra. Měla jsem to štěstí se účastnit jedné školy v přírodě se Sedmikráskou a pak už jsem měla jasno. Chtěla jsem na Sedmikrásku přestoupit, což se mi povedlo ve třetí třídě.

Máš nějakou zajímavou/výraznou vzpomínku nebo příhodu z let strávených u nás?

Vzpomínky mám trochu v mlze, ale co si vybavím, jsou slavnosti na konci roku. Speciálně tu, kde jsme nacvičili muzikál Červená Karkulka. Doteď si pamatuji všechny písničky na vyjmenovaná slova, které nám složil pan učitel Dan.

Jaké to bylo mít mamku ve škole jako učitelku?

Popravdě jsem nikdy necítila nějakou změnu. V naší třídě bylo hodně učitelských dětí, takže to ani nikomu nepřišlo divné. Nikdo po mě nikdy nechtěl zadání písemky. Jen jednou, když mamka ztratila hlas, tak jsem musela dělat zápis na tabuli. :D

Kde se vzal tvůj zájem o přírodní vědy? Bylo to odmalička?

K přírodě jsem měla vždycky blízko. Už jako hodně malá jsem měla ráda zvířata, a ve chvíli, kdy jsme s kamarádkami začaly míchat „slizy“ z mamčiných nejdražších šamponů a kypřicího prášku, bylo jasno, že chemie je mi také blízká.

Mohla bys čtenářům časopisu Červotoč vysvětlit, co jsi studovala, jak ses k biochemii dostala?

Po gymnáziu jsem studovala biochemii, pak biotechnologii a teď studuji molekulární biologii. Biochemii jsem si vybrala, protože mě na gymplu bavila chemie a biologie. Postupem času jsem ale zjistila, co všechno se skrývá v biologii, a vydala jsem se tímto směrem. Molekulární biologie se zabývá těmi nejdetailnějšími procesy, které se v organismech odehrávají. Na úrovni molekul, což jsou částice chemické látky tvořené jedním nebo více atomy.

A čím se zabýváš teď, na čem pracuješ?

Momentálně se během doktorandského studia zabývám studiem struktur virů. Speciálně se zaměřuji na viry, které napadají bakterie – říká se jim bakteriofágy. Pomocí výkonného mikroskopu, díky kterému dokážeme vidět částice daleko menší, než je lidská buňka, studujeme, z čeho se viry skládají.

A můžeš nám prozradit něco o nápadu ohledně vydání knihy o vědě pro děti, který nosíš v hlavě?

Můžu říct jen to, že nápad je ještě tzv. v plenkách. A nechte se překvapit!

Děkuji za rozhovor a přejeme čtenářům Červotoče krásné prázdniny!

— pro Červotoče se ptala Jolana Sobotková —

ÚVAHY

Co mi matematika dala a vzala

Cíl hodiny matematiky v deváté třídě byl jasný! Vypsat se ze stresu z přijímaček. Bilancovat svůj vztah k matematice. Relax.

… Za ty roky matematiky jsem se naučila počítat, hledat různé způsoby a cesty, nevzdávat se, ale taky jsem se hodně nasmála.

… Matematika mi vzala volný čas a energii a dala mi/naučila mě lépe matematicky přemýšlet – dávat si věci do souvislostí.

… Matematika mi dala asi hodně. Nikdy nebylo téma, které bych vůbec nechápala. Některé věci jsem pochopila dříve, některé později, ale nakonec jo. Jsem ráda, že se matiku učíme, protože je to za mě jeden z nejdůležitějších předmětů. V matice jsem se nejen naučila některé postupy a vzorečky, ale taky mě naučila vyznat se v předepsané úloze, zjistit, co vlastně se snažím vypočítat a co k tomu budu potřebovat. Taky trpělivosti a soustředění.

… V matice je ve třídě dobrá/zábavná energie. Máme většinou větší volnost, můžeme si radit, povídat, ale i tak uděláme dostatek práce, myslím. Nemívali jsme přepadovky, za což jsem dost vděčná. Na matice mám také ráda, že nám vystačí jen princip a mozek, nemusíme se toho moc učit nazpaměť, můžeme si na mnoho věcí přijít logicky, odvodit si to.

… Matika nebyla nikdy můj oblíbený předmět. Pozitivně jsem ji přestala vnímat asi tak v páté třídě, kdy se počítání zvířátek změnilo v něco složitějšího. Zpětně si říkám, jak negativní přístup jsem k ní začala mít během pár měsíců. Musela jsem si to nastavit v hlavě tak, že se matice nevyhnu a budu ji potřebovat. Není to vždy snadné, co si budem povídat… Zároveň si čím dál víc užívám pocitu, když mi něco vyjde tak, jak má.

… I když matiku asi nebudu mít nikdy v lásce, na druhou stranu to jsou hodiny asi spíš na topu mých oblíbených hodin, protože se v nich nebojím udělat chybu, což pro mě dost znamená.

… Matika mi pomohla se naučit lépe soustředit. Až na některá témata to zas tak nudné nebylo. Něco mi doteď nejde, ale většinou jakž takž chápu. Takže jsem spíše celkově spokojen.

… Vzala mi mnoho mého drahocenného času a spoustu trápení (a slz), ale bez matiky úplně by to prostě nešlo. Dala mi vědomosti, které určitě někdy využiju.

… Kvůli ní jsem obětovala spoustu hezkých dnů učení. Sice jsem často dostala jedničku, ale moudřejší jsem se zrovna necítila. Několikrát mi také zvedla sebevědomí, když jsem zjistila, kolik toho vím. A také naopak, když jsem odhalila, že v něčem zaostávám. Došlo mi, že to budu muset dohánět s tátou v kuchyni! V tu chvíli jsem matiku naprosto nesnášela.

… Od šesté třídy jsem se v matematice hodně posunula. Když byl covid, byli jsme doma a moc jsem to nechápala. Teprve když jsme se vrátili, započal druhý stupeň.

… Uvědomila jsem si, že všechno nemusí jít hned. Jsem ráda také za přístup učitelů k přijímačkám – moment, kterého jsem se bála už od září. Věnovala jsem jim dost času, takže nakonec jsem šla ke zkouškám s pocitem že „jsem udělala pro to všechno a teď už jen napsat test a bude hotovo“ – a ono se to stalo skutečností.

… Matika a její logika mě bavila a šla mi – asi tak do začátku deváté třídy. Začali jsme se připravovat na přijímačky a mně přišlo, že najednou ničemu nerozumím, dělám strašně moc chyb, nedává mi to smysl. Zoufalství. To mě ale nakonec vyburcovalo k tomu, že to musím zvládnout, že přece můj jakýs takýs smysl pro matiku se nemohl jen tak ztratit! Dala jsem si cíl, že chci ten sešit na přijímačky udělat celý. Denně aspoň 10 cvičení. A opravdu jsem to dodržela. Zase mě začala matika bavit, rozuměla jsem principům, stačilo na úlohu často jen mrknout. To se mi nejspíš vyplatilo, protože u přijímaček jsem měla 47 bodů z 50 možných.

… Jsem ráda za hodiny (nejen) matiky ve škole. Měla jsem možnost zjistit, že mě předměty můžou bavit. Mám kamarády z jiných škol a ti se vždycky divili, jak je možné, že mě něco ve škole baví. Taky říkali, že žáci Sedmikrásky jsou jediní, které znají, že je zajímá matika nebo jakékoliv jiné předměty. Takže, jo, někdy mě matika baví, někdy méně, ale nikdy jsem k ní neměla odpor. To je důležité.

… Když mi paní učitelka Stáňa na prvním stupni říkala, že jdeme dělat slovní úlohy, měla jsem chuť zmizet. Vždycky, když jsem se učila s taťkou, to bylo něco… Vždycky došlo na slzy. Logické myšlení asi nemám, ale šlo mi rýsování. Dokonce se mě někdy i Mája ptala, jak se to dělá, to mi fakt dělalo radost. V 8. třídě nám matika s Májou začala jít hodně dobře (Máji to šlo vždycky), pracovaly jsme často spolu, byly jsme popředu.

– deváťáci –

STRIP

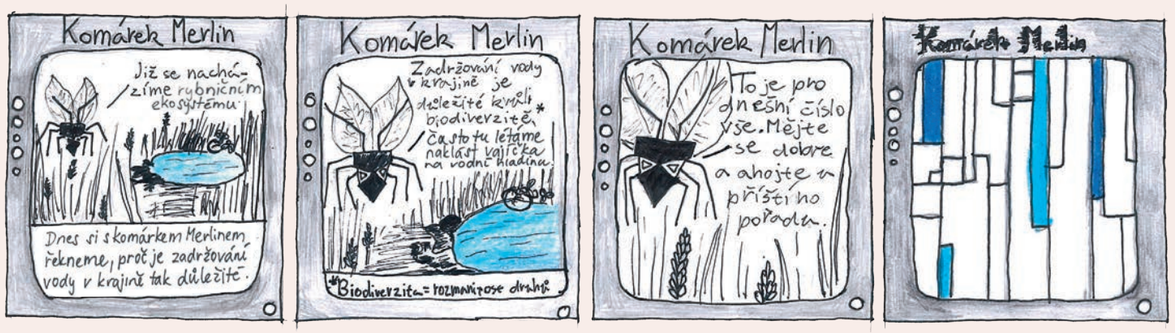

– Sára Dostálová, 6. tř. –

T/P NA VÝLET

Trezor přírody v Horní Lidči

V centru Horní Lidče stojí velká budova s kovovými stromy okolo, která se nazývá Trezor přírody. Její obsah je věnován přírodě čtyř okolních oblastí: Javorníků a Bílých Karpat na české straně, Kysucí a Bielych Karpat na straně slovenské. Interaktivní expozice je vybavena moderními technologiemi, například velkoplošnými a také dotykovými obrazovkami, zvukovými ukázkami.

Jedním z lákadel pro děti je jeskyňka pojmenovaná Medvědí brloh. Rozsah expozic není zatím velký, zato zajímavý. Projekt je stále ve vývoji, je doplňován vnitřními a venkovními atrakcemi, jako je naučná stezka, arboretum původních dřevin nebo vodní biotop. Jak název napovídá, snahou tohoto Trezoru je uchovat přírodu pro budoucí generace a rozhodně stojí za návštěvu.

– Jiří Krajča –

AKTUAL/TY

Deváťáci a deváťačky (a také tři děti z páté třídy) úspěšně zvládli přijímací zkoušky a všichni se dostali na zvolené střední školy. Gratulujeme!

Dvě naše učitelky, Lenka Fiedlerová a Gabriela Poláchová, byly za svůj přínos k rozvoji vzdělávání v Rožnově pod Radhoštěm nominovány na titul Pedagog roku. Gratulujeme!

Žáci V. třídy se velmi úspěšně zúčastnili SCIO testování s cílem zjistit stav vědomostí a dovedností budoucích absolventů v porovnání s ostatními žáky v republice. Hodnocení: český jazyk – výsledky našich žáků jsou lepší než u 70 % zúčastněných škol, matematika – výsledky našich žáků řadí školu mezi 10 % nejúspěšnějších škol v testování, OSP (obecné studijní předpoklady) – výsledky našich žáků řadí školu mezi 5 % nejúspěšnějších škol, anglický jazyk – 2 žáci jsou zatím na úrovni A0, 12 žáků je na úrovni A1, 2 žáci jsou na úrovni A2 a 1 žák dosahuje dokonce úroveň B1.

Na prvním stupni jsme si užili radost z příchodu jara. Děti připravovaly lahůdky z jarní zeleniny i sladké palačinky a také dekorace z proutí na velikonoční stůl.

Moc děkujeme všem pomocníkům z řad rodičů, kteří nás navštívili, aby pomohli s malováním v prostorách školy.

Zájemci z šesté, sedmé a osmé třídy absolvovali čtyřdenní pobyt na Kaprálově mlýně u Brna, kde v rámci tzv. terénní ekologie absolvovali například projektový den na téma hydrologie, hydrobiologie a biotopy nebo celodenní výlet k Rudickému propadání. Skvělou akci zorganizovala paní učitelka Gabriela Poláchová. A jak zněla správná odpověď na většinu otázek lektora? „Protože vápenec!“

Jarní slavnost Sedmikrásky byla sportovní a nesla se v duchu hesla „Není důležité vyhrát, ale užít si to!“

Sportovci ze Sedmikrásky nás také vzorně reprezentovali na soutěžích a turnajích v atletickém čtyřboji, košíkové, házené, minikopané a v Závodě všestrannosti.

Holky a kluci z osmé a deváté třídy se zúčastnili workshopu Jak se dělá film (vedla jej naše bývalá žákyně, herečka Kristýna Ryška). Střihači, maskéři, produkční, kameramani, režiséři a herci spojili své síly coby filmové štáby a vrhli se na své filmové prvotiny.

A film vznikl i ve druhé třídě. Podílely se na něm všechny děti s panem učitelem Pavlem Sedlákem, byl natočen na motivy knížky Poslední medvěd a premiéru měl v kinosále v Zubří.

Kompletní tým Sedmikrásky se v dubnu setkal se správní a školskou radou v Městské knihovně v Rožnově pod Radhoštěm, aby společně diskutovali o současném stavu školy a určili prioritní témata možných změn v budoucnosti.

Koncem května navštívila Sedmikrásku Česká školní inspekce. Její závěry a zjištění byly pro školu velmi pozitivní.

Koncem školního roku představili páťáci a deváťáci spolužákům, rodičům, učitelům a učitelkám i dalším zájemcům své ročníkové práce.

Do první třídy v novém školním roce 2024/2025 nastoupí Janek, Marek, Vojta, Amálka, Meda, Kilian, Magda, Baltazar, Ema, Edvard, Filip, Prokop, Zoe, Melánie, Emma, Adam, Jonáš a Jeroným. Na prvňáčky se těší paní učitelka Adéla Zedníčková.

— Pavel Sumec —

The Earth Poem

— Venduła, Markéta, Ludmila, 7. tř. —

She is alive.
We need trees for life
but people cut the forests.
Water is everywhere
but the rivers are slowly drying out.
The Sun is important for everyone
but the Earth is getting warmer.
Our landscape is beautiful
but has been damaged.
Why do we destroy her?
She is our home!

FOTO

— Dominik Lenert, 8. tř. —

Hlavním tématem tohoto čísla Červotoče je příroda. Obrovskou zátěží pro přírodu jsou výrobky z plastu. Znečišťují planetu a ohrožují i zdraví lidí.

Jak můžeme předcházet škodlivým důsledkům takového znečistění?

Jednou z cest je třídění odpadu. Plasty vždy odkládej do žlutě označeného kontejneru. Sáčky nebo tašky vyrobené z plastu používej opakovaně. Je-li to možné, nakupuj zboží bez obalu. A můžeš také pomoci tak, že vyčistíš od odpadků přírodu ve svém okolí.

Na shledanou v příštím čísle!

— nakreslili: Sára Dostálová, Jakub Fojtík, Barbora Děcká, 6. tř —